

2019

SIA "AC Konsultācijas"

Pakalpojums: „Par Latvijas – Lietuvas pierobežu drošības pakalpojumu sniedzēju trīs apaļā galda diskusiju modelēšanu”

3. nodevums: Diskusijas “Sabiedriskās drošības pakalpojumu nodrošinājuma uzlabošana Latvijas-Lietuvas pierobežā” apkopojums

2019.gada 20.decembris

Pasūtītājs: Zemgales plānošanas reģions,
Katoļu iela 2b, Jelgava, LV-3001

Izpildītājs: SIA "AC Konsultācijas",
Balasta dambis 70a-1, Rīga, LV-1048

Kontaktpersona: Inguna Tomsone, SIA "AC Konsultācijas",
inguna.tomsone@ack.lv, 26552939

Saturs

Ievads	3
1. Informācija par trešās diskusijas norisi	4
2. Diskusijas metodoloģiskais apraksts	5
3. Diskusijas rezultāti par sabiedrisko drošību pierobežā Latvijas un Lietuvas teritorijās.....	6
3.1 Pirmās darba grupas rezultātu atspoguļojums pa soljiem	6
3.2 Otrās darba grupas rezultātu atspoguļojums	8
4. Kopsavilkums un secinājumi par tālākām darbībām.....	11
Pielikums - fotofiksācijas	13

Attēlu un tabulu saraksts

Tabulas

- Tabula Nr. 1 – Diskusijas tēma un mērķis
- Tabula Nr. 2 – Otrās diskusijas raksturojums

Pielikums

- Pielikums Nr. 1 – Fotofiksācijas

Ievads

Pakalpojums "Par Latvijas – Lietuvas pierobežu drošības pakalpojumu sniedzēju trīs apaļā galda diskusiju moderēšana Jelgavā" tiek īstenots saskaņā ar 2019.gada 11.oktobrī noslēgto pakalpojuma līgumu Nr.100/1-14.2/2019 starp Zemgales plānošanas reģionu un SIA "AC Konsultācijas".

Minētais pakalpojums tiek veikts Interreg V-A Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam projekta Nr. LLI-302 "Vietējo sabiedrisko drošības pakalpojumu efektivitātes un pieejamības uzlabošana Latvijā un Lietuvas pierobežā" /Safe Borderlands/ ietvaros.

Saskaņā ar pakalpojuma līgumu, kopumā notika trīs apaļā galda diskusijas un par katru no diskusijām izpildītājs sagatavoja detalizētu pārskatu, ietverot informāciju par apspriestajiem jautājumiem, saņemtām atbildēm, diskusiju norisi un identificētajām problēmām, secinājumiem un priekšlikumiem. Visi trīs pārskati iesniedzami latviešu valodā.

Visu trīs diskusiju kopējais moderēšanas mērķis ir iegūt informāciju un rast risinājumus tam, kā uzlabot sabiedrisko drošību, iestāžu sadarbību un efektivitāti Latvijas-Lietuvas pierobežā. Attiecīgi saskaņā ar Darba uzdevumu katrai diskusijai noteikta sava tēma un mērķis. Zemāk tabulā atspoguļota trešās diskusijas tēma un mērķis:

Tabula Nr. 1 – Diskusijas tēma un mērķis

Diskusijas norises datums	Diskusijas tēma	Diskusijas mērķis
3.diskusija – 26.novembris, 2019.gads	Sabiedriskās drošības pakalpojumu nodrošinājuma uzlabošana Latvijā – Lietuvas pierobežā (Latvijas un Lietuvas teritorijās)	Diskusijas laikā kopā ar iesaistīto pušu/ sabiedriskās drošības speciālistiem no Latvijas un Lietuvas tika definētas: - kopīgas sabiedriskās drošības nodrošināšanas problēmas un trūkumi Latvijā – Lietuvas pierobežā; - kopīgi risinājumi sabiedriskās drošības pakalpojumu uzlabošanai katrā sektorā (ugunsdrošība un sabiedriskā kārtība) Latvijā – Lietuvas pierobežā; - iespējas labākai sadarbībai starp abu valstu drošības iestādēm Latvijā – Lietuvas pierobežā.

Pirms katras diskusijas ar pasūtītāju tika saskaņots informatīvs moderācijas plāns, lai precizētu sanāksmes mērķus un sasniedzamos rezultātus. Plānā tika iekļautas arī praktiskās metodes diskusijas/ interaktīvās sesijas norisei.

Pakalpojuma izpildē iesaistītie:

Konsultēšana moderācijas metodes izvēlē un plāna sagatavošanā - A.Baltace, A.Caune

Moderācijas plāna sagatavošana – I.Tomsone

Moderēšana – I.Tomsone

Tehniskais atbalsts diskusiju norisei – K.Jakovļeva

Rezultātu apkopojums un nodevumu sagatavošana - I.Tomsone

Šis konkrētais nodevums Nr.3 ietver rezultātu atspoguļojumu par trešo diskusiju.

1. Informācija par trešās diskusijas norisi

Trešās diskusijas tēma bija par sabiedriskās drošības pakalpojumu (ugunsdrošība un sabiedriskā kārtība) nodrošinājuma uzlabošanu Latvijas – Lietuvas pierobežā (Latvijas un Lietuvas teritorijā) un tā norisinājās 2019.gada 26.novembrī.

Kopumā piedalījās 30 dalībnieki, no kuriem astoņi bija no Lietuvas (divi valsts policijas pārstāvji, viens pārstāvēja ugunsdrošību un pieci bija no projektā iesaistītajām pašvaldību administrācijām) un 22 no Latvijas (viens valsts policijas pārstāvis, divi pašvaldību policisti, divi Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pārstāvji, pieci novadu brīvprātīgie ugunsdzēsēji, astoņi projektā iesaistīto pašvaldību administrāciju pārstāvji un četri Zemgales plānošanas reģiona pārstāvji).

Tabula Nr. 2 – Trešās diskusijas raksturojums

Diskusijas norises datums un ilgums	Diskusijas tēma	Moderators	Dalībnieku skaits	Dalībnieku raksturojums
2019.gada 26.novembris (4 stundas)	Sabiedriskās drošības pakalpojumu nodrošinājuma uzlabošana pierobežā	I.Tomsone	30 dalībnieki	Valsts policijas pārstāvji (1-LV un 2-LT) Pašvaldības policijas pārstāvji (2-LV) Valsts ugunsdrošības pārstāvji (2-LV un 1-LT) Brīvprātīgie ugunsdzēsēji novados (5-LV) Projektā iesaistīto pašvaldību administrācijas pārstāvji (8-LV un 5-LT) Zemgales plānošanas reģiona pārstāvji (4 dalībnieki)

Diskusija kopumā ilga 4 stundas, iekļaujot arī pārtraukumu. Diskusijai atvēlētais laiks bija pietiekams un atbilda saturiski paredzēto jautājumu noskaidrošanai, informācijas iegūšanai.

Pasākuma darba kārtība iekļāva šādus soļus:

- 1) Dalībnieku reģistrācija un kafija;
- 2) Informatīvā daļa, prezentējot pirmās un otrās diskusijas rezultātus, tai skaitā divu Lietuvā notikušo diskusiju rezultātus;
- 3) Apaļā galda diskusijas divās darba grupās – pirmā daļa;
- 4) Pārtraukums un viegla pusdienas;
- 5) Apaļā galda diskusijas divās darba grupās – otrā daļa;
- 6) Diskusijas noslēgums, apkopojums.

2. Diskusijas metodoloģiskais apraksts

Līdzīgi kā pirmajās divās diskusijās, arī trešajā diskusijā pielietoto metožu izvēli noteica darba uzdevumā definētais sasniedzamais gala rezultāts, t.i., diskusiju laikā kopā ar Latvijas un Lietuvas iesaistīto pušu speciālistiem jādefinē kopīgas problēmas un trūkumi sabiedriskās drošības jomā, kā arī kopīgi risinājumi un iespējas labākai sadarbībai starp abu valstu drošības iestāžu pārstāvjiem.

Atšķirībā no jau notikušajām diskusijām, šoreiz diskusijā vienlaikus piedalījās abu valstu pārstāvji – gan Latvijas, gan Lietuvas pārstāvji, kā arī vienlaikus bija pārstāvēti gan ugunsdrošības, gan sabiedriskās kārtības pārstāvji. Šie kritēriji – pārstāvētā valsts un tematiskā joma – lielā mērā noteica dalībnieku iedalījumu darba grupās, t.i., katrā grupā bija gan abu valstu, gan arī abu jomu pārstāvji.

Izaicinājums gan no metodikas viedokļa, gan no dalībnieku savstarpējās komunikācijas viedokļa, bija saziņas valoda. Taču izvēlēta strukturētā metodikas pieeja un izmantotā viedokļu fiksēšanas metode, ļāva diskusijām noritēt brīvā gaisotnē, bet vienlaikus produktīvi, un konspektīvā veidā piefiksēt grupas darba rezultātus.

Trešās diskusijas darbs noritēja pēc atšķirīgas metodikas nekā pirmajās divās diskusijās un tās apraksts pa soļiem ir sniegts zemāk:

1.solis – Diskusijas sākumā dalībnieki sadalījās divās grupās un katrā no grupām bija pārstāvēti ugunsdzēsēji un policisti no abām valstīm, kā arī pašvaldību un plānošanas reģiona pārstāvji no abām valstīm. Pavisam bija divas apaļā galda diskusiju grupas.

Atšķirībā no pirmajām divām diskusijām, šajās darba grupās vispirms dalībniekiem lūdza noraksturot vēlamo savstarpējo sadarbību. Šāds diskusijas iesākums mazināja risku iegrimt kritiskos vērtējumos un negatīvā noskaņojumā, bet vērsa dalībnieku uzmanību uz iespējamo vēlamo sadarbības situāciju starp abām valstīm.

Pirmajā solī katrai grupai bija jāizdiskutē un pēc tam vismaz trīs raksturojošās īsās frāzēs jānoformulē vēlamā sadarbība. Katra darba grupa diskusijās formulēto vēlamās sadarbības raksturojumu īsumā pierakstīja pirmajā darba lapā.

2.solis – Grupu darba turpinājumā vēlamajam sadarbības modelim bija jāidentificē gan pozitīvi, gan negatīvi ietekmējoši faktori, jānovērtē katra faktora ietekmi un tā nozīmīgumu uz vēlamo sadarbību. Šāda pieeja ļauj racionālāk paskatīties uz sadarbību pozitīvi un negatīvi ietekmējošajiem faktoriem un tos sarunāt prioritārā secībā. Visbeidzot, darba grupa vienojās, kurai no valstīm konkrētais faktors ir nozīmīgs.

3.solis – Izvēloties tos faktorus, kuri ir būtiski abām valstīm, darba grupa noteica rīcības, veicamos uzdevumus vēlamās situācijas sasniegšanai.

Jāsecina, ka izvēlēto un pielietoto metožu kopums trešajā diskusijā vērtējams kā veiksmīgs. Dalībniekiem bija iespēja apmainīties viedokļiem, diskutēt par piemērotākajiem risinājumiem un konspektīvi piefiksēt darba grupas rezultātus.

3. Diskusijas rezultāti par sabiedrisko drošību pierobežā Latvijas un Lietuvas teritorijās

Diskusiju rezultātu atspoguļojums ir sniegts pa darba grupām. Kopumā bija divas darba grupas un katra grupa secīgi pa soļiem, saskaņā ar metodiku, pārrunāja konkrētos jautājumus un konspektīvi fiksēja iegūtos rezultātus iepriekš sagatavoto darba lapu veidlapās.

3.1 Pirmās darba grupas rezultātu atspoguļojums pa soļiem

3.1.1. Pirmais solis

Pirmajā solī darba grupas dalībnieki pārrunāja un vienojās par četriem aspektiem, kas abu valstu pārstāvjiem raksturo vēlamu sadarbību. Zemāk tabulā ir atspoguļots grupas darba rezultāts, kas tika fiksēts pirmajā darba lapas veidlapā.

Vēlamās sadarbības raksturojums pierobežā starp Latvijas un Lietuvas jomu pārstāvjiem:
<ol style="list-style-type: none">1) Regulāras, kopējas abu valstu pierobežas pārstāvju tikšanās, kurās jau detalizētāk tiktu precizēts kā un ar ko abu valstu dienesti var viens otru papildināt, atbalstīt konkrētās situācijās. Darba grupa ierosina, ka šīs tikšanās ir jāorganizē vienas vai abu valstu pierobežas pašvaldībai/-ām;2) Digitalizēts un vienots abu valstu pierobežas dienesta pārstāvju kontaktu saraksts;3) Operatīvai sadarbībai starp Latvijas un Lietuvas pierobežas dienestiem ir jāievieš 'vienkāršota rīcības procedūra';4) Novērsta/ mazināta valodas barjeras ietekme starp Latvijas un Lietuvas pierobežas dienestu darbiniekiem.

Jau iepriekšējās divas diskusijas Latvijā atklāja, ka līdz šim pašvaldības policisti un brīvprātīgie ugunsdzēsēji ir reti sadarbojušies un neuztur regulārus kontaktus ar Lietuvas pierobežu dienestiem. Līdzīgi var raksturot arī situāciju Lietuvā. Tādēļ lūdzot raksturot vēlamu sadarbību, viens no pirmajiem priekšlikumiem bija 'regulāras, kopējas abu valstu pierobežas dienestu pārstāvju tikšanās'. Diskusijas laikā darba grupā radās pārliecība, ka šādas abu valstu pierobežas dienestu tikšanās būtu jāuzņemas organizēt pierobežas pašvaldību pārstāvjiem vai uz maiņām Latvijas un Lietuvas pierobežas pašvaldību pārstāvim. Savu priekšlikumu darba grupa pamatoja ar to, ka arī sadarbības līgumu savā starpā visticamāk slēgs pierobežas pašvaldības. Tādēļ svarīgi, lai pašvaldībā būtu atbildīgais darbinieks gan par sadarbības līguma iedzīvināšanu, aktualizēšanu, gan arī par regulāru tikšanās organizēšanu un procesa virzīšanu.

Lai abu valstu pierobežas dienestu komunikācija noritētu operatīvi, darba grupa vienojās, ka būtiski ir nodrošināt aktuālu, pieejamu iesaistīto speciālistu kontaktu sarakstu un mūsdienās tas noteikti varētu būt digitalizēts.

Latvijā notikušajās darba grupās, apspriežot esošo sadarbības situāciju starp Latvijas un Lietuvas dienestiem pierobežā, tika secināts, ka saskaņā ar normatīvo regulējumu ne pašvaldības policisti, ne brīvprātīgie ugunsdzēsēji, neskatoties uz to, ka atrodas pierobežas teritorijā un vistuvāk notikuma vietai, nevar rīkoties bez Valsts policijas vai Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta saskaņojuma. Šāda kārtība paredz laikietilpīgu un novēlotu pierobežā esošo speciālistu iesaisti situācijas risināšanā. Ņemot vērā minēto, darba grupa ierosina, ka vēlamā sadarbības modelī tiktu atrisināta šī situācija un ieviesta vienkāršota rīcības procedūra.

Līdzīgi kā darba grupās, tā arī komunicējot ikdienā, starp abu valstu pierobežas speciālistiem pastāv valodas barjera. Gados vecākā paaudze vāji pārvalda angļu valodu, bet salīdzinoši labi komunicē krievu valodā. Savukārt, jaunākā paaudze, kas abās jomās ir pārstāvēta salīdzinoši maz, pārzina galvenokārt tikai angļu valodu kā svešvalodu. Attīstot sadarbību starp pierobežas dienestiem, valodas faktors ir ļoti aktuāls un nozīmīgs. Iespējams, šo problēmjautājumu var atrisināt kompetents, vairākas valodas pārzinošs koordinators, jo nepieciešamību pēc šāda koordinatora darba grupa akcentēja nākamajā darba solī.

3.1.2. Otrais solis

Otrajā solī darba grupas dalībnieki noteica dažādus faktorus, kuri visvairāk ietekmē pirmajā solī noraksturoto, vēlamo sadarbību pierobežā. Diskusiju rezultātā dalībnieki vienojās par četriem faktoriem. Zemāk tabulā uzrādītie faktori ir sarindoti pēc to ietekmes svarīguma, kā pirmos norādot tos faktorus, kuriem ir visspēcīgākā ietekme.

Faktori, kuri ietekmē sadarbību pierobežā	Faktoru novērtējums "+"/"-" (veicinoši, bremzējoši, neitrāli)	Faktoru ietekmes svarīgums (skalā no 0 līdz 3, kur nulle ir "neietekmē" un 3 ir "spēcīgi ietekmē")	Valsts, kurai faktors ir aktuāls (LV/LT)
1) Latvijā un Lietuvā ir atšķirīgs normatīvais regulējums	"-" bremzējošs	3 "spēcīgi ietekmē"	LV un LT
2) Starp Latviju un Lietuvu nav sadarbības līgumi pašvaldību līmenī	"-" bremzējošs	3 "spēcīgi ietekmē"	LV un LT
3) Trūkst finansējuma	"-" bremzējošs	2 "drīzāk ietekmē"	LV un LT
4) Pašvaldībā uz vietas nav koordinatora	"-" bremzējošs	1 "drīzāk neietekmē"	LV un LT

Kā pašu svarīgāko, bremzējošāko faktoru abu valstu speciālistu sadarbībai darba grupa minēja atšķirīgo normatīvo ietvaru katrā valstī. Šādus secinājumus izteica arī iepriekšējo divu Latvijas diskusiju dalībnieki. Jānorāda, ka Lietuvā notikušo diskusiju apkopojumos nav norādīts, ka normatīvais regulējums būtu šķērslis sadarbībai. Tomēr abu valstu pārstāvju kopīgajā diskusijā šis aspekts ir izcelts kā pats svarīgākais.

Abu valstu diskusiju pārstāvji ir vienoti viedoklī, ka sadarbības līguma neesamība starp pierobežas pašvaldībām ir pamatā tam, ka līdz šim nav attīstījusies sadarbība. Valstiskā līmenī starp valsts atbildīgajām institūcijām noslēgti sadarbības līgumi, bet tie neattiecas un neregulē pašvaldības policistu, brīvprātīgo ugunsdzēsēju sadarbošanos ar Lietuvas kolēģiem.

Sadarbību bremzējošs, bet ne tik nozīmīgs faktors kā augstāk minētie, ir finansējuma trūkums abu valstu pierobežas dienestiem. Šajā diskusijā šis jautājums netika plaši izvērst, bet iepriekšējās diskusijās Latvijas pārstāvji to detalizēja un norādīja uz riskiem, t.i., finansējuma trūkuma dēļ pašvaldības policisti un brīvprātīgie ugunsdzēsēji nav nodrošināti ar primāri nepieciešamo aprīkojumu, kura trūkums vēl vairāk būs izjūtams, attīstot sadarbību ar Lietuvas kolēģiem.

Kā ceturto sadarbību bremzējošo faktoru darba grupa norādīja koordinatora trūkumu abu valstu pierobežas pašvaldībās. Darba grupas skatījumā tam jābūt pašvaldības darbiniekam vai arī plānošanas reģiona darbiniekam (apvienojot vairākas pierobežas pašvaldības), kurš labi pārzina situāciju uz vietas un var sakoordinēt savas valsts dienestus. Šāda darbinieka priekšrocība būtu tā, ka jebkāda veida pierobežas pašvaldības jautājumi tiktu uzlūkoti no telpiskā jeb teritoriālā skatu punkta nevis nozariski (sabiedriskā kārtība, ugunsdrošība). Šāda nozarēm vienota koordinatora skatījums būtu integrēts un, iespējams, spētu mērķtiecīgāk rast risinājumus veiksmīgai sadarbībai.

3.1.3. Trešais solis

Trešajā solī, pēctecīgi turpinot grupas darbu, dalībnieki vienojās par rīcībām, kuras ir jāveic, lai mainītu esošo situāciju un sasniegtu vēlamo sadarbību pierobežā. Rezultātā katrs no iepriekš definētajiem sadarbību bremzējošajiem faktoriem tika pārvērsts darbības soļos jeb nelielā rīcību plānā. Taču mērķtiecīgam turpmākam darbam šīs rīcības ir jādetalizē un jānosaka atbildīgie.

Darbības/ soļi
(kas jādara, lai mainītu esošo situāciju/ faktoru ietekmi un sasniegtu vēlamo sadarbību pierobežā):
1) Sniegt ieteikumus normatīvo aktu izmaiņām, lai slēgtu pārrobežu sadarbības līgumu starp pašvaldībām;

- 2) Latvijas un Lietuvas pārstāvju kopīga tikšanās pašvaldību līmenī (pašvaldību vadība, sabiedriskās drošības speciālisti);
- 3) Izveidot Latvijā un Lietuvā koordinatora amata vienību pašvaldībās vai plānošanas reģionā;
- 4) Digitālas informācijas apmaiņas risinājuma izstrāde, tā ieviešana starp Latvijas un Lietuvas pierobežas speciālistiem, pašvaldībām (koordinatoram).

Pirmās darba grupas vērtējumā, nozīmīgākā rīcība ir normatīvu izvērtējums, ar mērķi rast risinājumu, lai noslēgtu Latvijas un Lietuvas pierobežas pašvaldību sadarbības līgumu sabiedrības drošības jomā. Ņemot vērā, ka sadarbības līgums tiek slēgts starp pašvaldībām, tad pašvaldībām ir galvenā loma savstarpējās sadarbības veidošanā. Jāatzīmē, šāds līgums būtu tikai starta punkts sadarbības attīstībai. Sadarbības līgums visticamāk noteiktu vispārīgus sadarbības principus un mērķus. Detalizētākas sadarbības formas ar konkrētiem uzdevumiem, atbildīgajiem un citām būtiskām norādēm būtu jāietver atsevišķos, pakārtotos dokumentos, ar iespēju tos koriģēt pēc nepieciešamības.

Bez sadarbības līguma noslēgšanas, darba grupas vērtējumā, ļoti nozīmīgi ir organizēt tikšanās klātienē. Šādā tikšanās reizē ir jābūt pārstāvjiem no visām iesaistītajām pusēm, t.i., pašvaldību dažāda līmeņa pārstāvji, sabiedrības drošības jomas speciālisti un sadarbības iestāžu pārstāvji. Līdzīgi kā attiecībā uz sadarbības līguma slēgšanu, tā arī attiecībā uz klātienes tikšanās organizēšanu, pašvaldībām ir galvenā loma.

Noteicoša loma veiksmīgai pārrobežu sadarbībai, risinot ikdienas situācijas, pēc darba grupas domām ir koordinatoram. Šādu štata vienību, saskaņā ar darba grupas ieteikumu, ir nepieciešams izveidot abu valstu pierobežas pašvaldībās vai Latvijas situācijā, tas varētu būt arī plānošanas reģiona ietvaros. Koordinators loma būtu ne tikai koordinēt dienestus pierobežā, bet arī organizēt visu iesaistīto pušu klātienes tikšanās.

Visbeidzot, lai nodrošinātu operatīvu ikdienas darbu pierobežas teritorijā, darba grupā esošie speciālisti uzsvēra, ka ir nepieciešams digitāls, abām valstīm vienots, mūsdienīgs informācijas apmaiņas risinājums starp Latvijas un Lietuvas pierobežas speciālistiem, pašvaldībām (koordinatoram). Šāda vienota virtuālā vietne būtu gan kā digitāls ziņojuma dēlis par aktuālajiem sabiedriskās drošības jautājumiem pierobežas pašvaldībās (piemēram, kādā no pierobežas pašvaldībām ir parādījušies tendenciozi zagšanas gadījumi, bet vēl nav bijusi iespēja aizturēt vainīgos, taču kā informatīva tendence šāda informācija ir svarīga vairākiem dienestiem), gan arī kontaktinformācijas iegūšanas vietne un resursu izvietojuma, pieejamības atspoguļojuma vietne. Darba grupa ierosina, ka par šīs virtuālās vietnes uzturēšanu arī atbildīgs būtu koordinators.

3.2 Otrās darba grupas rezultātu atspoguļojums

3.2.1. Pirmais solis

Darba grupas pirmais uzdevums bija pārrunāt un vienoties par kopīgu redzējumu attiecībā uz vēlamo sadarbību starp Latvijas un Lietuvas pierobežas sabiedriskās drošības dienestiem. Otrā darba grupa vienojās par trīs sadarbību raksturojošiem aspektiem, kas atspoguļoti zemāk.

Vēlamās sadarbības raksturojums pierobežā starp Latvijas un Lietuvas jomu pārstāvjiem:

- 1) Savlaicīga informācijas apmaiņa starp Latvijas un Lietuvas dienestiem;
- 2) Norit sadarbības koordinācija starp Latvijas un Lietuvas dienestiem. Būtu vēlams izveidot vienotu vadības centru, kas koordinē Latvijas un Lietuvas dienestus;
- 3) Skaidra pienākumu sadale starp Latvijas un Lietuvas dienestiem.

Jebkura operatīvā dienesta darbības kvalitātes rādītājs ir pēc iespējas ātrāka rīcība, tādēļ otrā darba grupa šo aspektu izvirzīja kā pašu svarīgāko starpvalstu dienestu sadarbībā pierobežā, kam pakārtojas turpinājumā uzskaitītie vēlamās sadarbības aspekti. Darba grupas vērtējumā pašlaik dienesti reaģē nepietiekami ātri un iemesls lielā mērā tam ir neesoša vai neskaidra komunikācija starp valstu dienestiem.

Lai nodrošinātu savlaicīgu informācijas apmaiņu un operatīvu dienestu rīcību, darba grupa norāda uz nepieciešamību izveidot vienotu vadības centru, kas koordinētu abu valstu pierobežas dienestus. Tieši koordinācijas trūkums un vāja komunikācija ir būtiski trūkumi esošajā situācijā. To diskusijas laikā atzina un uzsvēra abu valstu pārstāvji, kā arī tas jau tika minēts abās valstīs iepriekš notikušajās diskusijās.

Kā trešo svarīgo aspektu veiksmīgai sadarbībai darba grupa norādīja skaidru pienākumu sadali starp Latvijas un Lietuvas dienestiem. Diskusijas laikā darba grupas dalībnieki norādīja arī uz to, ka abu valstu dienestiem nav informācijas par otras valsts resursiem pierobežā. Resursu pieejamības jautājums ir cieši saistīts ar spēju veikt uzticētos pienākumus, tādēļ šie jautājumi būt jāsakata kompleksi.

3.2.2. Otrais solis

Otrajā solī darba grupa identificēja vairākus faktoros, kuri grupas dalībnieku vērtējumā ietekmē vēlamo starpvalstu sadarbību pierobežā. Abu valstu dalībnieki diezgan lielā vienprātībā vienojās par četriem faktoriem un noteica arī šo faktoru ietekmes svarīgumu uz vēlamo sadarbību.

Faktori, kuri ietekmē sadarbību pierobežā	Faktoru novērtējums “+”/“-” (veicinoši, bremzējoši, neitrāli)	Faktoru ietekmes svarīgums (skalā no 0 līdz 3, kur nulle ir “neietekmē” un 3 ir “spēcīgi ietekmē”)	Valsts, kurai faktors ir aktuāls (LV/LT)
1) Normatīvā bāze, kas regulē sabiedriskās drošības dienestu darbu pierobežā pašvaldību līmenī	“-” bremzējošs	3 “spēcīgi ietekmē”	LV un LT
2) Informācijas apmaiņas nepietiekamība	“-” bremzējošs	2 “drīzāk ietekmē”	LV un LT
3) Pienākumu sadale/ kas un par ko atbildīgs pārrobežu sadarbībā	“-” bremzējošs	2 “drīzāk ietekmē”	LV un LT
4) Nevienmērīgs struktūrvienību/ resursu sadalījums pierobežā	“-” bremzējošs	1 “drīzāk neietekmē”	LV un LT

Otrā darba grupa, līdzīgi kā pirmā, par būtiskāko šķērslī vēlamo sadarbībai pierobežā atzina normatīvo vidi, tomēr akcentēja nepieciešamību visvairāk analizēt un pilnveidot tieši tos normatīvus, kuri attiecas uz pašvaldību sabiedriskās drošības dienestu darbu, t.i., pašvaldības policijas un brīvprātīgo ugunsdzēsēju dienestiem. Visneskaidrākās un arī laikietilpīgākās situācijas šo dienestu darbā ir tās, kuras jārisina sadarbībā ar Lietuvas dienestiem.

Saskaņā ar esošajiem normatīviem pašvaldības līmeņa sabiedriskās drošības dienesti nav pilnvaroti paši sazināties ar Lietuvas kolēģiem un nevar arī vieni rīkoties bez valsts dienestu iesaistes/ augstāk stāvošajām iestādēm Valsts policijā un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā. Taču, kā uzsvēra darba grupas pārstāvji, tad saskaņošanas process ar valsts dienestiem ir laikietilpīgs, lai gan pašvaldības dienestu darbinieki fiziski atrodas uz vietas un būtu gatavi rīkoties.

Vēl viens būtisks jautājums saistībā ar normatīvo vidi, par ko diskutēja darba grupā, bija par nepieciešamību vienkāršot procedūru pašvaldības līmeņa sabiedriskās drošības dienestu iebraukšanai otras valsts teritorijā. Kā priekšlikums tika izteikta iespēja iebraukt otras valsts teritorijā līdz 30 - 40 kilometru robežai ar atvieglotiem noteikumiem, neveicot tagadējo laikietilpīgo saskaņošanas procedūru.

Kā par otru bremzējošu faktoru vēlamo sadarbībai pierobežā darba grupa vienojās par nepietiekamas informācijas apmaiņu starp Latvijas un Lietuvas pierobežas pašvaldību dienestiem. Šī faktora negatīvā ietekme pēc dalībnieku domām izzudīs, ja tiks sakārtots normatīvais regulējums, kuram būtu skaidri jānosaka gan savstarpējā komunikācija, informēšana, gan arī pienākumi un atbildības.

Visbeidzot kā ceturto bremzējošu faktoru abu valstu vēlamo sadarbībai darba grupa piefiksēja secinājumu par nevienmērīgu sabiedrības drošības dienestu izvietojumu abu valstu pierobežas teritorijās. Dalībnieku vērtējumā šis faktors vismazāk negatīvi ietekmē veiksmīgu sadarbību, tomēr lai operatīvi sniegtu palīdzību, resursu pieejamība ir būtiska.

3.2.3. Trešais solis

Trešā soļa uzdevums darba grupai bija noteikt secīgas darbības, pēc kuru īstenošanas starp abu valstu sabiedrības drošības dienestiem pierobežā sadarbība noritētu veiksmīgi. Otrā darba grupa diskusiju rezultātā noteica piecas darbības, kuru uzskaitījums ir sākts ar pirmkārt veicamo un svarīgāko rīcību.

Darbības/ soļi
(kas jā dara, lai mainītu esošo situāciju/ faktoru ietekmi un sasniegtu vēlamu sadarbību pierobežā):
1) Izstrādāt reālajai situācijai un vajadzībām atbilstošu normatīvo regulējumu;
2) Noslēgt abu valstu pierobežas pašvaldību sadarbības līgumu;
3) Noteikt kontaktpersonu pierobežas pašvaldībā, kas koordinē dienestu darbību Latvijā un Lietuvā, aktualizē sadarbības līgumu;
4) Sadalīt pienākumus, izstrādāt vadlīnijas (rīcību instrukcijas) Latvijas un Lietuvas pašvaldību dienestiem;
5) Panākt papildus pašvaldības finansējuma piešķiršanu veiksmīgas sadarbības nodrošināšanai.

Par pašu svarīgāko rīcību otrā darba grupa, līdzīgi kā pirmā darba grupa, uzskata Latvijas un Lietuvas normatīvās vides analīzi un izmaiņu veikšanu atbilstoši mērķim – attīstīt sadarbību starp Latvijas un Lietuvas sabiedriskās drošības dienestiem pierobežā. Būtiski norādīt, ka neapmierinātība ar esošo situācijas regulējumu ir pašvaldības līmeņa sabiedriskās drošības dienestiem, nevis valsts. Tādēļ, vispirms, normatīvais regulējums ir jāanalizē no šīs mērķa grupas pozīcijām, ņemot vērā pierobežas situāciju.

Darba grupu diskusiju laikā vairākkārt izskanēja pārliecība, ja tiktu sakārtots normatīvais regulējums, tad pašvaldību dienesti paši spētu attīstīt sadarbību un atrisināt tagadējās sadarbības problēmas. Līdzšinējās diskusijas gan Latvijā, gan Lietuvā ir atklājušas, ka par būtiskāko šķērslī abu valstu pārstāvji uzskata normatīvo vidi.

Tālākā darba grupas formulētā rīcība ir sadarbības līguma noslēgšana. Diskusiju laikā – gan šīs apvienotās abu valstu diskusijas laikā, gan arī atsevišķajās diskusijās katrā valstī, dalībniekiem ir izveidojusies pārliecība, ka sadarbības līgums ir jāslēdz starp pierobežas pašvaldībām nevis starp atsevišķiem dienestiem.

Vadoties no esošās pieredzes un domājot par vēlamu sadarbību, otrās darba grupas dalībnieki uzskata, ka veiksmīgas sadarbības nodrošināšanai ir nepieciešams koordinators. Ņemot vērā, ka sadarbības līgums tiek slēgts starp pašvaldībām, tad arī koordinators, viņaprāt, būtu jābūt pašvaldības pārstāvim, atbildot arī par sadarbības līguma aktualizāciju, ja tāda būtu nepieciešama. Būtiskākā priekšrocība pašvaldības deleģētam koordinators būtu tā, ka viņš pārzinātu vietējo situāciju un kompleksi raudzītos no vietējās teritorijas skata punkta (nevis pēc nozariskā dalījuma valsts līmenī). Diskutējot par šo rīcību kā iespējamie varianti izskanēja arī priekšlikumi ne tikai par koordinators katrā pašvaldībā, bet arī ar abu valstu kopēju informācijas centru vai arī vienu kopēju koordinators plānošanas reģiona ietvaros (Latvijas situācijā).

Pēc otrās darba grupas dalībnieku domām, sadarbības līgums būtu jāveido vispārīgāks, nosakot tikai vispārīgus sadarbības principus un iesaistītās puses, bet jau detalizētāki jautājumi – katras puses atbildības, iesaistes pakāpe, pieejamie resursi un instrukcijas kā rīkoties dažādās situācijā – būtu jāiekļauj vadlīniju veida dokumentā. Šāda pieeja ļautu pēc nepieciešamības un elastīgāk veikt izmaiņas vadlīnijās un nemainīt pamatdokumentu – sadarbības līgumu.

Visbeidzot kā pēdējo rīcību otrā darba grupa iekļāva finansējuma nepieciešamību, kas varētu izrietēt no visu iepriekš minēto rīcību ieviešanas procesa. Dalībnieki uzsvēra, ka veidojot sadarbības modeļus vienlaikus ir svarīgi arī vērtēt nepieciešamos finanšu resursus, veikt iespējams dažādu sadarbības modeļu izmaksu salīdzinājumu.

4. Kopsavilkums un secinājumi par tālākām darbībām

Par Latvijas un Lietuvas kopīgās diskusijas norises gaitu

No visām notikušajām diskusijām Latvijā un Lietuvā, šī visu dalībnieku vērtējumā bija visvērtīgākā, jo bija iespēja klātienē satikties abu valstu sabiedriskās drošības jomas speciālistiem un apmainīties ar viedokļiem par esošo situāciju. Īpaši šādu tikšanos novērtē pierobežas pašvaldību dienestu pārstāvji, kuri sajūt nepieciešamību pēc komunikācijas ar kaimiņvalsts kolēģiem, bet viņiem šādas iespējas ir reti.

Ņemot vērā, ka gan Latvijā, gan Lietuvā jau bija notikušas divas diskusijas par sabiedriskās drošības jautājumiem pierobežā, tad, neskatoties uz to, ka šajā tikšanās reizē dalībnieki strādāja divās grupās, abu grupu sagatavotie priekšlikumi bija līdzīgi un papildināja viens otra darbu.

Neskatoties uz to, ka diskusijās tika iesaistīti pārstāvji no divām valstīm (Latvijas, Lietuvas), no divām jomām (sabiedriskās kārtības, ugunsdrošības), kā arī gan valsts, gan pašvaldību līmeņa speciālisti, tomēr iegūtie rezultāti – par trūkumiem, par bremzējošajiem faktoriem, par redzējumu vēlamajai sadarbībai un identificētās rīcības, lai sasniegtu veiksmīgu sadarbību – ir vienojoši visiem, papildina viens otru.

Apkopojošs kopsavilkums par Latvijas un Lietuvas diskusiju rezultātiem

Vēlamās sadarbības raksturojums pierobežā starp Latvijas un Lietuvas sabiedriskās drošības pārstāvjiem

Apkopojoši raksturojot abu darba grupu redzējumu par vēlamu sadarbību, pirmkārt, ir jāuzsver, ka **līdz šim sadarbība ir bijusi vāja vai vispār nav bijusi, īpaši tas attiecas uz pašvaldības līmeņa sabiedriskās drošības dienestiem** (gan pašvaldības policiju, gan brīvprātīgajiem ugunsdzēsējiem).

Latvijas un Lietuvas apvienotajā speciālistu diskusijā tika iegūts apraksts par to, kā jānorit vēlamajai pārrobežu sadarbībai. Šis raksturojums ir fokusēts nākotnes redzējums par vēlamu sadarbības modeli dienestu ikdienas darbā un ietver šādus aspektus:

- sadarbības, **komunikācijas soļiem ir jābūt skaidriem, saprotamiem, zināmiem** iesaistītajām pusēm, tai skaitā nodrošināts viss nepieciešamais šādu komunikācijai (ātri pieejama, iespējams digitāla kontaktinformācija, vienota radio sakaru frekvence un aprīkojums, u.c.);
- **informācijas apmaiņai** ir jābūt **savlaicīgai, operatīvai**;
- jābūt **sadarbības koordinācijai**;
- jābūt **skaidrai pienākumu, atbildību sadalei**;
- **nepastāv valodas barjera** jeb ir atrasti efektīvākie risinājumi tās novēršanai;
- **vienkāršotas procedūras** dažādu starpvalstu jautājumu risināšanā.

Papildinoši jau uzskaitītajam, diskusijas dalībnieki norāda uz nepieciešamību organizēt regulāras klātienē tikšanās, iespējams pat **kopīgas apmācības, pieredzes apmaiņas**.

Atskatoties uz iepriekšējo diskusiju Latvijā un Lietuvā iegūto informāciju par identificētajiem trūkumiem un vājajām pusēm pārrobežu sadarbībā, un salīdzinot ar šīs diskusijas rezultātiem par vēlamu sadarbības raksturojumu, jāsecina, ka sniegtajos viedokļos ir loģiska pēctecība, tie nav pretrunīgi, t.i., sākotnēji formulētie trūkumi, nepilnības ir pārvērsti vēlamās situācijas raksturojumā.

Bremzējošie faktori vēlamajai sadarbībai

Līdzīgi kā iepriekšējās diskusijās, tā arī šajā, kā **pats būtiskākais bremzējošais faktors starpvalstu dienestu sadarbībā pierobežā ir normatīvais regulējums attiecībā uz pašvaldības sabiedriskās drošības dienestiem**. Šiem dienestiem komunikācija ar kaimiņvalsts kolēģiem ir jāsaskaņo ar attiecīgo valsts līmeņa institūciju, kas ir laikietilpīgs process un apgrūtina ikdienas situāciju risināšanu pierobežā. Attiecīgi valsts līmeņa dienestu pārstāvēniecība pierobežas pašvaldībās ir vāja un šiem dienestiem ir zema

motivācija iesaistīties to ikdienišķo jautājumu risināšanā, ar ko sastopas pierobežā. Starpvalstu līmenī noslēgtais sadarbības līgums starp valsts līmeņa dienestiem ir par būtiskiem apdraudējumiem sabiedrībai un sadarbība to risināšanā norit veiksmīgi. Diemžēl šis starpvalstu līgums neietver tādu jautājumu risināšanu ar starpvalstu kolēģiem, par kuriem atbild pašvaldības policija vai ir brīvprātīgo ugunsdzēsēju kompetencē.

Kā bremsējošus faktoros, kas varētu negatīvi ietekmēt jau izveidotu sadarbību un apdraudētu veiksmīgu sadarbības norisi, darba grupa minēja **'nepietiekamu informācijas apmaiņu', 'nepietiekami skaidru pienākumu un atbildību sadalījumu', 'koordinējoša centra vai koordinatora neesamību', 'finansējuma trūkumu vai neesamību'**.

Darbības soli veiksmīgas sadarbības ieviešanai

Pirmkārt, un **pats nozīmīgākais uzdevums ir veikt Latvijas normatīvās bāzes izvērtēšanu no pašvaldības līmeņa sabiedriskās drošības dienestu skata punkta** (pašvaldības policistu un brīvprātīgo ugunsdzēsēju pozīcijām), **īpaši ņemot vērā pierobežas aspektu** un nepieciešamību ikdienā sadarboties ar kaimiņvalsts kolēģiem. Pēc tam attiecīgi būtu svarīgi arī izvērtēt Lietuvas puses normatīvo regulējumu attiecībā uz sadarbību pierobežā, kā arī saskaņotību ar Latvijas normatīvo regulējumu. Iespējams, pēc šāda izvērtējuma veikšanas, būs nepieciešamība sagatavot priekšlikumus izmaiņām normatīvajā regulējumā.

Nākamais uzdevums vēlamās sadarbības izveidošanai ir **sadarbības līguma sagatavošana un noslēgšana starp ieinteresētajām pusēm**. Taču, lai to izdarītu, ir vēlams izvērtēt jau citur pastāvošo pieredzi, pārņemt veiksmīgi funkcionējošos aspektus un savlaicīgi nodrošināties pret iespējamajiem riskiem. Papildus tam ir rūpīgi jāizvērtē, cik daudz un kuras no ieinteresētajām pusēm slēgs šādu savstarpējās sadarbības līgumu (tikai pašvaldības savstarpēji, vai tiks iesaistīts arī plānošanas reģions, kā arī vai tiks iesaistīts valsts līmeņa attiecīgās institūcijas).

Minētie uzdevumi ir pamatā sadarbības izveidošanai un lielā mērā noteiks, cik veiksmīgi tā attīstīsies.

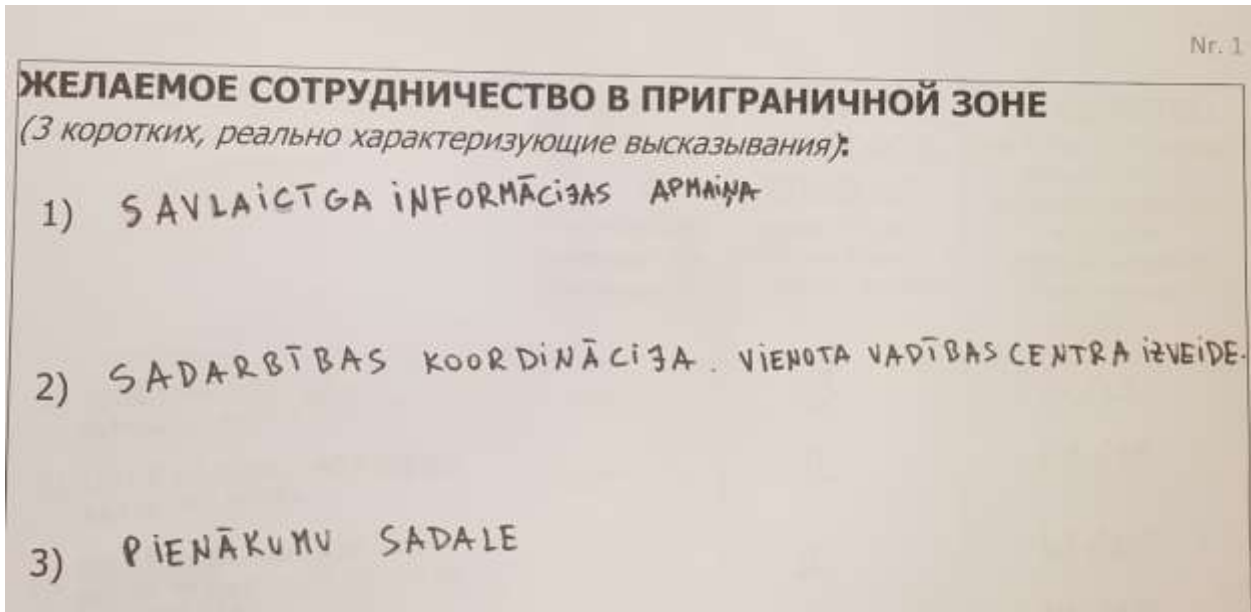
Veiksmīgas sadarbības nodrošināšanai pēc sadarbības līguma noslēgšanas būs jāveic daudz praktisku soļu, tādēļ **būtiski ir veidot vadlīnijas**, kas jau konkrēti atspoguļotu ikdienas situācijās iesaistīto pušu lomu, pienākumus, informācijas apmaiņas procesu, resursu pieejamību un citus jautājumus.

Kā atsevišķi izdalīts uzdevums, papildus vadlīniju izveides nepieciešamībai, lai nodrošinātu veiksmīgu sadarbību, tika uzsvērtā **koordinācijas centra vai koordinatora pozīcijas izveide**. Notikušo diskusiju ietvaros kā visatbilstošākais tika minēts variants par koordinatora pozīcijas izveidi pierobežas pašvaldībā vai plānošanas reģionā. Šim koordinatoram būtu pierobežas teritoriju vajadzību redzējums un vislabāk, ja viņš vienoti koordinētu pašvaldības sabiedrības drošības dienestus (gan ugunsdrošības, gan sabiedriskās kārtības jomās). Turklāt jānorāda, ka gan pašvaldību noslēgtajam sadarbības līgumam, gan detalizētajām vadlīnijām ir svarīgi, lai būtu atbildīgais un veiktu nepieciešamās izmaiņas. Bez visa pieminētā, būtiska koordinatora loma būtu arī tajā, lai organizētu regulāras pierobežas dienestu klātienes tikšanās. Šo nepieciešamību uzsvēra abu valstu diskusiju dalībnieki.

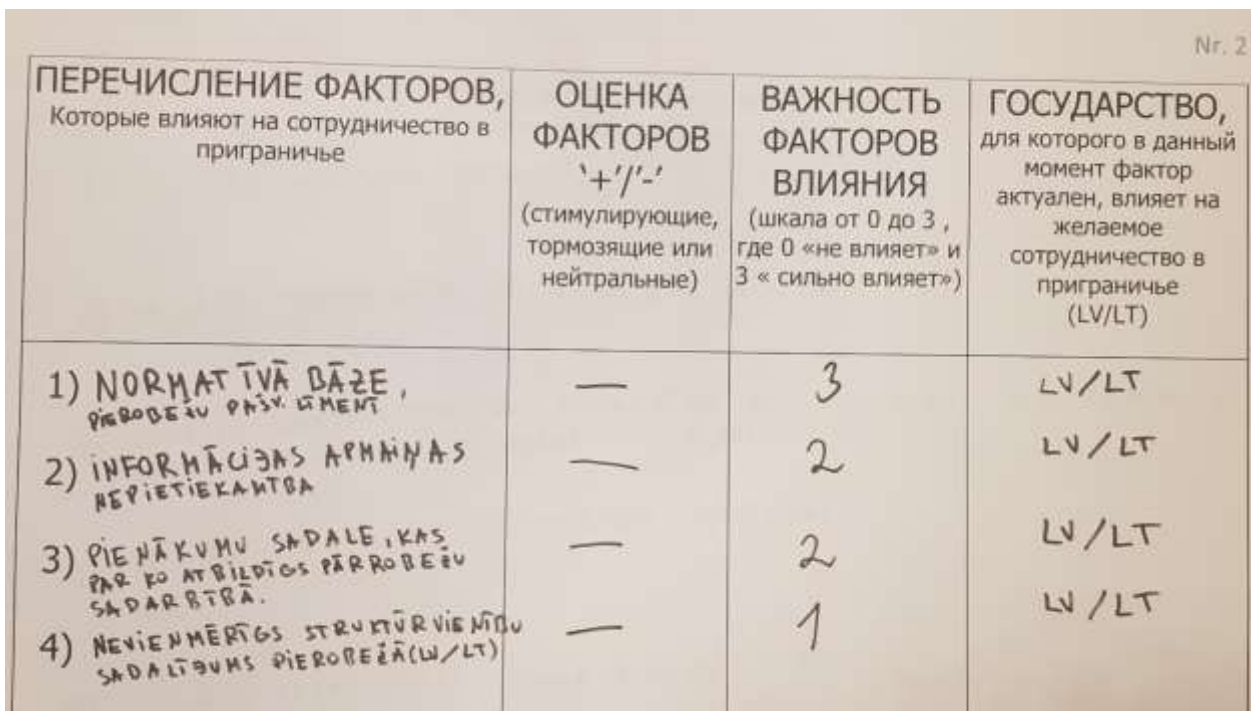
Diskusiju dalībniekiem bija interesants priekšlikums, kuru iespējams var izmantot kā pagaidu vai starta soli sadarbības veidošanai, t.i., izveidot speciālistiem vienotu, **digitālu informācijas platformu**, kurā būtu nepieciešamā kontakta informācija, telpiski pārredzama dienestu atrašanās vieta, resursu pieejamība, aktuālā informācija par notikumiem pierobežā, kas var noderēt operatīvai rīcībai nākotnē (digitāls ziņojuma dēlis).

Pielikums - fotofiksācijas

Fotofiksācija Nr.1 – Pirmās darba grupas vēlamās sadarbības raksturojums pierobežā

Fotofiksācija Nr.2 – Pirmās darba grupas faktoru izvērtējums

Nr. 2

ПЕРЕЧИСЛЕНИЕ ФАКТОРОВ, Которые влияют на сотрудничество в приграничье	ОЦЕНКА ФАКТОРОВ '+'/'-' (стимулирующие, тормозящие или нейтральные)	ВАЖНОСТЬ ФАКТОРОВ ВЛИЯНИЯ (шкала от 0 до 3, где 0 «не влияет» и 3 « сильно влияет»)	ГОСУДАРСТВО, для которого в данный момент фактор актуален, влияет на желаемое сотрудничество в приграничье (LV/LT)
1) NORMATĪVĀ BĀZE, PIEROBEŽU PĀZV. LĪMENĪ	—	3	LV/LT
2) INFORMĀCIJAS АРМИЈАС ПЕРИЕТІЕКАНТВА	—	2	LV/LT
3) PIENĀKUMU SADALE, KAS PĀR KO ATBILDĪGOS PĀRROBEŽU САДАРБІТВĀ.	—	2	LV/LT
4) NEVIENMĒRTĪGS STRUKTŪRVIENTŪ SADALĪTĀVMS PIEROBEŽĀ(LV/LT)	—	1	LV/LT

Fotofiksācija Nr.3 – Pirmās darba grupas darbības soļi vēlamās sadarbības pierobežā izveidei

Nr. 3

ДЕЙСТВИЯ/ ШАГИ (Что нужно сделать, чтобы изменить существующую ситуацию/влияние факторов и добиться желаемого сотрудничества в приграничье?)

- 1) IZSTRĀDĀT LIKUMDOŠĀNU.
- 2) NOSLĒGT PAŠVALDĪBU SADARBĪBAS LĪGUMU
- 3) NOTEIKT KONTAKTPERSONU PAŠVALDĪBĀ, KAS KOORDINĒ STRUKTŪRVIENTĪBU SADARBĪBU LV/LT, AKTUALIZĒ SADARBĪBAS LĪGUMU
- 4) SARĀLT PIENĀKUMUS, IZSTRĀDĀT VADĪMĪBAS
- 5) PIĒSKIRT PAŠVALDĪBAS FINANSĒŠUMU

Fotofiksācija Nr.4 – Otrās darba grupas vēlamās sadarbības raksturojums pierobežā

Nr. 1

ЖЕЛАЕМОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО В ПРИГРАНИЧНОЙ ЗОНЕ
(3 коротких, реально характеризующие высказывания):

- 1) digitalizēti kontakti sarunās, pārrobežu
- 2) kopējas tīkšanās, ^{ar ko} ^{varam palīdzēt} kā ^{pašvaldības} ^{organizācija} (formāla komunikācija), regulāras
- 3) sadarbība, operatīva risinājumi jautāj. risināšanā LV-LT robež. pašv. (vienkāršota procedūra)
- 4) valodas barjera

Fotofiksācija Nr.5 – Otrās darba grupas faktoru izvērtējums

ПЕРЕЧИСЛЕНИЕ ФАКТОРОВ, Которые влияют на сотрудничество в приграничье	ОЦЕНКА ФАКТОРОВ '+'/'-' (стимулирующие, тормозящие или нейтральные)	ВАЖНОСТЬ ФАКТОРОВ ВЛИЯНИЯ (шкала от 0 до 3, где 0 «не влияет» и 3 « сильно влияет»)	ГОСУДАРСТВО, для которого в данный момент фактор актуален, влияет на желаемое сотрудничество в приграничье (LV/LT)
1) likumdošana LV-LT dažāda	—	3	LV/LT
2) sadarbības līgumi nav LV-LT	—	3	LV/LT
3) nav koordinatora pašv. un uz vietas	—	1	LV/LT
4) finanses	—	2	LV/LT
5)			

Fotofiksācija Nr.6 – Otrās darba grupas darbības soļi vēlamās sadarbības pierobežā izveidei

ДЕЙСТВИЯ/ ШАГИ (Что нужно сделать, чтобы изменить существующую ситуацию/влияние факторов и добиться желаемого сотрудничество в приграничье?)
1) sniegt ieteikumus normat. aktu izmaiņām, lai veģtu pašvaldību sadarb. līg. starp pašvaldībām 2) LV-LT pušu kopīga tīņanān pašv. līmeni (vadība, sab. droš. speciālisti 3) izveidot LV, LT (pašv.) koordinators amata vienību šengēnēn zonu robežās 4) informācijas apraide LV-LT web mājas lapas kopīga izstrāde, pierobež. pašv.-ām /digitāls ziņojuma dēlis